

LEVEKÅRSUNDERSØKELSE

Thomas-Thea Gjestland er selv transperson som valgte å leve som han ønsket. Her sammen med Toril Hogstad som er lim-koordinator i Kristiansand (likestilling, inkludering, mangfold). FOTO: KJARTAN BJELLAND

– Måtte velge mellom å stå fra

Oppfordringen til Agder er klar: Landsdelen må gjøre mer for å forandre negative holdningene til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner.

KRISTIANSAND

– Mange tenker selv at de ikke har fordommer. Men mange har det uten å være klar over det. Vi lever i et veldig heteronormativt samfunn, og det er viktig at folk blir bevisste på det, sier Mona Stokke fra Østlandsforskning.

Sammen med Likestillingssenteret på Hamar har de gjennomført en omfattende undersøkelse

av levekårene for lhbt-befolkningen i hele Agder (lesbiske, homofile, bifile, transpersoner). Et sammendrag av forskningsarbeidet ble presentert onsdag, og viser at både dårlig psykisk helse, trakassering og selvmordsforsøk er helt vanlig i denne gruppa.

Mellom 15 – 27 prosent av de spurte har forsøkt å ta sitt eget liv. Det gjelder 21 prosent av de lesbiske og 27 prosent av transper-

soner. Det ser også ut til at Agder ligger høyere enn landsgjennomsnittet, selv om det er vanskelig å sammenligne lokale og nasjonale tall.

– Uansett viser dette at rommet for hvordan man skal være er altfor snevert, sier Victoria Øverby Steinland fra Likestillingssenteret på Hamar.

MÅTTE VELGE

Undersøkelsen viser at det er et flertall som ikke har opplevd diskriminering og at det også er et flertall som oppgir at de har god psykisk helse. Likevel er det en tredjedel som sier at de det siste året har hatt så dårlig helse at det har ført til redusert arbeidsevne.

Problemene er størst blant transpersoner.

– Jeg hadde valget mellom å stå fram eller gå under. Da stod jeg fram. Jeg kan takke veldig mye familien for at det gikk bra. Og arbeidsgiveren min som den gang var NOV, sier Thomas-Thea Gjestland som selv er transperson.

Gjestland tok ordet under presentasjonen og takket for at det endelig var gjennomført en slik undersøkelse.

– Samfunnet er vant til å se på personer som mann og kvinne. Når jeg utfordrer det synet, er det mange som reagerer. Det er ikke nødvendigvis av vond vilje eller noe de gjør bevisst, men de rea-

gerer nok på noe som ligger utenfor komfortsonen, sier Gjestland.

– Hvordan opplever du selv holdningene på Sørlandet?

– Min opplevelse er faktisk at det er lettere å gå på gata i Kristiansand enn i Oslo. Jeg oser kanskje trygghet, selv om jeg ikke har det. Hvis du ikke er en trussel, så lar folk deg være i fred.

GÅR ALENE

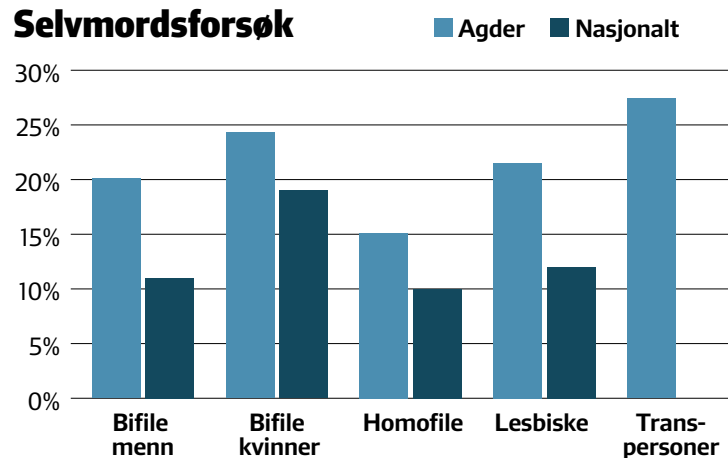
Undersøkelsen fra Østlandsforskning er laget på oppdrag fra Arendal, Kristiansand og de to fylkeskommunene. Den er gjennomført blant 600 lesbiske, homofile og bifile og 154 transpersoner fra hele Agder.

– Jeg er veldig uroet over alle

Victoria Øverby Steinland fra Likestillingscenteret på Hamar og Mona Stokke fra Østlandsforskning mener Agder må ta tak i negative holdninger og jobbe mer for å bedre den psykiske helsen hos homofile, lesbiske, bifile og transpersoner. FOTO: KJARTAN BJELLAND

Selvmordsforsøk

Kilde: «Skeives levekår i Agder – Kantitativ og kvalitativ levekårsstudie 2018»
Nasjonale tall hentet fra Malterud & Andersen 2013

... eller gå under

selvmordene, men jeg er også veldig overrasket over at det er så lite kompetanse når det gjelder psykisk helse, sier Arendals ordfører Robert Cornels Nordli (Ap).

Ordfører i Kristiansand, Harald Furre (H), sier det fortsatt er altfor mange i lhbt-befolkningen som har dårlig livskvalitet.

– Det er heldigvis mange det går bra for, så det er ikke bekymringsfullt. Men det er fortsatt en for stor andel som ikke har det bra.

Forskerne tror at en grunn til at mange sliter med dårlig psykisk helse er diskriminering og negative holdninger. Blant unge lesbisk, homofile og bifile er det 32 prosent som opplever negative holdninger på skole eller univer-

sitet. Blant transpersoner er det 48 prosent.

– Vi ser også at det er mange som ikke har noe sted å gå med tankene sine. Det er en lang prosess der de går alene. Mange lever med frykt for negative reaksjoner og det har innvirkning på psykisk helse, sier Victoria Øverby Steinland.

MER MANGFOLD

Forskerne bak rapporten er klar i sin anbefaling til landsdelen:

De mener Agder må sette i gang «Et aktivt og kontinuerlig holdningsarbeid overfor befolkningen, kommunal sektor og de religiøse miljøene».

Kristiansand kommune kom-

mer ifølge lim-koordinator (likestilling, inkludering, mangfold) Toril Hogstad til å svare med en ny handlingsplan.

Ifølge Harald Furre må kommunen sørge for bedre kompetanse og holdninger i helsevesenet.

– Vi må også jobbe med holdningene i samfunnet. Det kan ikke vedtas, men må jobbes med over tid. Da jeg heiste regnbueflagget i 2016 var det kontroversielt, mens nå vaier det ved alle rådhus. Jeg tror også at denne type undersøkelser bidrar til en debatt som er viktig.

TEKST: KJETIL REITE
kjetil.reite@fvn.no

RAPPORT. Bekymret over utvikling

Førstelektor Hans Otto Ringereide og professor Aslaug Kristiansen ved Institutt for pedagogikk ved UiA la onsdag fram sin rapport om ungdomskriminaliteten i Kristiansand. FOTO: ERLEND OLSBU

Advarer mot gryende gjengkultur

En fersk rapport konkluderer med at det ikke er kriminelle ungdomsgjenger i Kristiansand. Det er likevel tegn som gir grunn til bekymring.

KRISTIANSAND

– Det er ikke gjenger i Kristiansand, men vi ser noen kjennetegn på en gjengkultur som gjør at vi må være på vakt, sier førstelektor Hans Otto Ringereide.

Han og professor Aslaug Kristiansen ved Institutt for pedagogikk ved Universitetet i Agder la onsdag fram en fersk rapport om ungdomskriminaliteten i Kristiansand.

– Den indre kjernen består av opp mot 15 ungdommer. Rundt disse er det en krets på rundt 50 personer. Så er det rundt 100 ungdommer utenfor der igjen. Totalt er det kanskje et par hundre ungdommer som «toucher» kriminalitet, sa Ringereide da rapporten ble lagt fram i formannskapet.

«AD HOC-GJENGER»

Rapporten ble laget for å undersøke effekten av ekstrabevilgningen på en million kroner som politikerne vedtok i fjor. Pengene har blitt brukt på blant annet en ungdomslos, en miljøvert i sentrum og Kirkens Ungdomsprosjekt.

Forskerne har snakket med politiet, barnevernet og flere andre aktører som har tett kontakt med ungdomsmiljøet i Kristiansand. Tre ungdommer er intervjuet.

– Ungdommene ser ikke på seg selv som en gjeng, men de opptrer som et kollektiv i noen situasjoner. De kan gå sammen mot en som har sagt noe stygt eller noen som skylder penger, sier Ringereide.

Han forteller at det ikke er «blind lojalitet» til en gruppe, men at alliansene skifter fra situasjon til situasjon.

– For å kalle noe en gjeng må ting sette seg. Det har det ikke gjort i Kristiansand. Det vi ser vil jeg kalle «ad hoc-gjenger», sier han.

I det samme møtet presenterte leder for forebyggende avdeling ved Kristiansand politistasjon, Grete Pedersen, tall som viser at ungdomskriminaliteten er redusert.

– Det er en nedgang på 100 saker. I fjor var det 277 straffesaker blant ungdom fra januar til juli. I år er antallet 170, sier Pedersen.

Hun kunne onsdag ikke svare på hvor nedgangen er størst, men sier at antallet voldssaker fremdeles er høyt.

– Det er registrert 46 voldssaker. I fjor var antallet 59 i den samme perioden, sier Pedersen.

Kristiansand er en av flere byer som har merket en økning i ungdomskriminaliteten de siste to årene. Onsdag møtte riksadvokat Tor-Aksel Busch politi og påtalemyndighet for å diskutere gjengkriminaliteten i Oslo.

– Det er ingen svenske tilstander, men en alvorlig situasjon vi må gjøre noe med, sa riksadvokaten til NTB etter møtet.

FRYKT FOR REKRUTTERING

Som andre byer har Oslo en mindre gruppe ungdom som står bak en stor del av kriminaliteten. I Kristiansand sto 20 personer for 40 prosent av ungdomskriminaliteten i 2017.

– Vi ser at noen av våre ungdommer har forbindelser til etablerte kriminelle miljøer. Når kriminalitet er den eneste du lykkes med kan du lett bli rekruttert til disse miljøene, sier Grete Pedersen.

Kriminalitetsforebyggen- de koordinator i Kristiansand kommune, Johanne Benitez Nilsen, mener nedgangen i kriminaliteten viser at tiltakene som er gjennomført det siste året har hatt en effekt.

– Ungdommene sier at det er blitt roligere. Det samme gjør næringsdrivende i sentrum, sier Benitez Nilsen.

Hun peker på miljøvert i sentrum og muslimske ledere som går natteravn som to vellykkede tiltak. **ERLEND OLSBU**